

Sygn. akt VI U 2669/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszcy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2017 r. w Bydgoszcy na rozprawie

odwołania: E. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 1 września 2016 r., znak: (...)

w sprawie: E. P.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wysokość emerytury

oddala odwołanie.

Na oryginalnie właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 września 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonej E. P.

z dnia 1 września 2016 r., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 j.t.) przyznał ubezpieczonej emeryturę od dnia 1 sierpnia 2016 r. Organ rentowy obliczając wysokość emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ww. ustawy ustalił, iż wynosi 3585,65 zł, a zgodnie z art. 26 ust. 6 wyliczona kwota emerytury wynosi 3654,32 zł. Emerytura ustalona powyższą decyzją została zawieszona, ponieważ jest świadczeniem mniej korzystnym od wypłacanej ubezpieczonej na dotychczasowych zasadach emerytury.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła ubezpieczona E. P. wskazując, że wysokość wyliczonej przez ZUS emerytury nie jest zgodna z przepisami, które obowiązywały w dniu przejścia ubezpieczonej na wcześniejszą emeryturę. Ubezpieczona podniosła, że niektóre zmiany ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych powodowały naruszenie ogólnych zasad prawa, jednakże zdaniem ubezpieczonej nie powinny one być stosowane w praktyce, jeśli powodują łamanie praw uprzednio nabytych, a taka sytuacja ma miejsce w przypadku ubezpieczonej. Nienaruszalność nabytego prawa do emerytury została podważona sposobem jej wyliczenia, ponieważ dotychczas ww. ustawa nie przewidywała możliwości pomniejszenia sumy zgromadzonego kapitału początkowego i wniesionych składek ZUS o wypłacone wcześniej świadczenia emerytalne, czyli świadczenia otrzymane po przejściu na tzw. wcześniejszą emeryturę. W ocenie ubezpieczonej suma składek

zawidencjonowanych na jej koncie oraz kapitału początkowego nie powinna być pomniejszona o sumę kwot pobranych przez nią emerytur.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

W dniu 27 maja 2008 r. ubezpieczona E. P. (ur. (...)) złożyła wniosek o emeryturę. W dniu 23 lipca 2008 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał ubezpieczonej emeryturę wcześniejszą od 1 maja 2008 r.

W dniu 29 sierpnia 2016 r. ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturę w związku

z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, w odpowiedzi na który organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Okoliczności bezsporne.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, prawdziwości których strony nie kwestionowały. Nadto, należy zauważyć, że okoliczności faktyczne niniejszej sprawy nie były między stronami sporne.

Odwołanie ubezpieczonej nie zasługiwało na uwzględnienie. Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 887) o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podstawę obliczenia emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. po osiągnięciu określonego w art.24 ust.1a i 1b wieku emerytalnego, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185. Stosownie do treści ust. 1b ww. artykułu jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a,50e, 184 lub art.88 ustawy z dnia 26 stycznia1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U.2014 r. poz. 191 i 1198, z 2015 r. poz. 357, 1268 i 1418 oraz z 2016 r. poz. 668), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W niniejszej sprawie spór dotyczył jedynie kwestii o charakterze prawnym i sprowadzał się do rozstrzygnięcia czy do ubezpieczonej ma zastosowanie przepis art. 25 ust. 1b ww. ustawy wprowadzony ustawą o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw z dnia 11 maja 2012 r. W pierwszej kolejności należy podnieść, iż zmiany w systemie emerytalnym wprowadzone ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 637) wprowadziły istotne zmiany dotyczące wieku uprawniającego do emerytury dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., różnicując je w zależności od daty urodzenia. Regulacja ta budziła i budzi wiele zastrzeżeń właśnie z uwagi na zróżnicowanie uprawnień dla ubezpieczonych tylko ze względu na datę urodzenia (wyrok SA w Poznaniu z dn. 15.01.2015 r., III AUa 445/14). Jednakże Trybunał Konstytucyjny uznał wprowadzone zmiany za zgodne między innymi z art. 2, 32 i 67 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (wyrok TK z dn. 07.05.2014 r. K 43/12).

Ubezpieczona od maja 2008 r. była uprawniona i pobierała emeryturę wcześniejszą ustaloną na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej. W konsekwencji, zgodnie z art. 25 ust. 1b podstawę obliczenia emerytury, o której mowa wyżej, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W wyżej omawianym przepisie ustawy emerytalnej, który wszedł w życie 1 stycznia 2013 r. ustawodawca jednoznacznie zawarł obowiązek pomniejszenia podstawy obliczenia emerytury o kwotę stanowiącą sumę pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Pobranie emerytur na podstawie wskazanych wyżej przepisów oznacza skonsumowanie części kapitału składkowego,

w związku z czym od dnia 1 stycznia 2013 r. odlicza się od niego sumę wypłaconych emerytur (wyrok SA w Poznaniu z dn. 15.01.2015 r., III AUa 445/14).

W nowym systemie (zdefiniowanych składek), gdzie świadczenie nabywa się za okresy ubezpieczenia, wysokość świadczenia zależy od sumy zaewidencjonowanych składek.

Bezspornym jest, że dotychczas ubezpieczona pobierała emeryturę na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej jako osoba urodzona po 31 grudnia 1948 r., której świadczenie emerytalne przyznano przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Kwoty emerytury wcześniejszej, pobrane przez ubezpieczoną, podlegały odjęciu od podstawy emerytury ustalonej w zaskarżonej decyzji. Jest tak po pierwsze dlatego, że wyłącznie na podstawie wniosku organ rentowy mógł rozstrzygać w przedmiocie emerytury odwołującej się, po drugie mogło to nastąpić jedynie w oparciu o przepisy obowiązujące w dacie złożenia wniosku - w realiach niniejszej sprawy w dniu 29 sierpnia 2016 r. Wniosek o świadczenie emerytalno-rentowe podlega bowiem rozpoznaniu według stanu prawnego obowiązującego w dacie jego złożenia, chyba że co innego wynika z przepisów szczególnych (wyrok SN z dn. 13.09.2005 r., I UK 354/04). Nadto należy także zauważyć, że ubezpieczona urodzona (...) osiągnęła wiek emerytalny w dniu (...) r., a więc pod rządami regulacji prawnej wymienionej wyżej - art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, nie ma więc wątpliwości, że przepis ten będzie miał zastosowanie do obliczenia przyznanego ubezpieczonej świadczenia emerytalnego.

W kwestii zasady ochrony praw nabytych Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wskazywał, że ochronie podlega ekspektatywa maksymalnie ukształtowana, tj. sytuacja, w której spełniają się zasadniczo wszystkie ustawowe przesłanki nabycia prawa pod rządami danej ustawy, bez względu na stosunek do nich późniejszej ustawy. Inne ekspektatywy niż maksymalnie ukształtowane nie są objęte tak intensywną ochroną, co między innymi oznacza, że wobec takich osób nie ma przeszkód do zasadniczego nawet modyfikowania systemu świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Trybunał Konstytucyjny nakazuje ściśle odróżniać ekspektatywę prawną od czysto faktycznej nadziei, czy też szansy, perspektywy nabycia prawa podmiotowego (wyrok SA w Szczecinie z dn. 16.10.2014 r., III AUa 98/14).

Jak wskazuje się również w orzecznictwie, nie może budzić wątpliwości, że nie istnieje prawo podmiotowe ubezpieczonego do pobierania świadczenia emerytalnego w konkretnej wysokości. Nie można zatem przyjąć, że uszczuplenie praw co do samej wysokości świadczenia w sensie obiektywnym narusza uprawnienia w zakresie zaufania do stanowionego prawa (wyrok SA w Warszawie z dn. 10.12.2015 r., III AUa 2048/14).

W ocenie Sądu Okręgowego, o ile ubezpieczona mogła oczekiwać jako ekspektatywy maksymalnie ukształtowanej nabycia samego prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, to oczekiwanie ubezpieczonej co do sposobu obliczenia tego świadczenia w określonej wysokości, nie miało już charakteru takiej ekspektatywy.

Mając na względzie powyższe argumenty Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z powołanymi przepisami prawa materialnego, orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Janusz Madej